www.svoboda-news.com

Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXIX. ЧИСЛО 70. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ПЯТНИЦЯ, 25-го МАРТА, 1921. | VOL. XXIX. No. 70. JERSEY CITY, N. J., FRIDAY, MARCH 25, 1921. | THREE CENTS

Большевицька нота до уряду Злучених Держав.

ПРЕДКЛАДАЮТЬ НАВЯЗАННЄ ТОРГОВЕЛЬНИХ ЗНОСИН І ПРИРІКАЮТЬ, ЩО НЕ БУДУТЬ МІШАТИСЬ ДО ВНУТРІШНІХ СПРАВ В АМЕРИЦІ.

Американські бизнеси за умовою, але сумніваються, чи адміністрація Гардинга пійде за їх голосом.

ВАШИНГТОН, Е. К., 24. марта. — Державний секретар Гюз оголосив сьогодня ноту, яку одержав від совєтської Росії телеграфічною дорогою через большевицького представника, Макса Літвінова, в Ревалі, столиці Естонії.

Нота висдана з Москви і має дату 20 марта, 1921.

Підписав ноту М. Каленін, президент всеросійського совєтського комітету, і Н. Задуцький, секретар, а також М. Літвінов, яко совєтський агент, що переслав ноту.

В ноті наперед сказано, що російські большевики все мали надію, що прийде до співдіяння між великою американською республікою і совєтською Росією, навіть і тоді, коли американські війска разом з алянтськими були увійшли на російську територію.

Далі в тій ноті большевики нарікають на бувшого президента Вилсона, котрий, кажуть, без причини напав був на Росію і все ворожо ставився до її совєтської влади. Натомісць большевики сподіваються, що нова адміністрація Злучених Держав кине давню політику Вилсона, а навяже з ними бизнесові зносини, для добра, як кажуть, обох держав.

Потім большевики в ноті прирікають, що вони не мають наміру мішатись до внутрішних справ Америки, та що всеросійський центральний екзекутивний комітет сею нотою складає в сьому напрямі рішучу заяву.

Вкінці нота згадує, що большевики вже зробили кілька ріжних умов з кількома ріжними державами і не хотять остатись відгороджені від Америки, та наостанок предкладають, що вишлють до Вашингтону спеціяльну комісію, яка занядась би відновою торговельних зносин між Росією й Америкою.

В справі сеї ноти не принято ще жадного рішення у Вашингтоні.

Говорять, що уряд Злучених Держав пійде за голосом міністра торговлі Гувера, котрий заявив, що Росія не має чим торгувати, та що поки большевики там є при власти, з тим краєм годі торгувати.

Одначе другі знова вказують на те, що американські бизнесмени завидують англійським бизнесменам, що вони, по заключенню торговельної умови із совєтською Росією, мають доступ до Росії і вироблять собі там ринок і концесії, колиж вони стоячи осторонь, стратять такі користи. Є погляди, що ті бизнесмени через свою пресу можуть створити в Америці опінію в користь навязання торговельних зносин з совєтською Росією, одначе проте всетаки є поважні сумніви, чи адміністрація Гардинга схоче загалом мати якінебудь зносини з Росією, поки там не буде парляментарних установ.

СПРАВА ПРИВОЗУ РОСІЙСЬКОГО ЗОЛОТА ДО АМЕРИКИ.

РОСІЙСЬКЕ ЗОЛОТО ПЕРЕТОПЛЕНЕ Й ОЗНАЧЕНЕ В ДРУГІЙ ДЕРЖАВІ МОЖЕ БУТИ ДОПУЩЕНЕ ДО АМЕРИКИ.

ВАШИНГТОН, Д. К., 24. марта. — Реймонд Т. Бейкер, директор митниці (чекарні, де чеканять золоті й інші манети) Злучених Держав, заявив на запити з приводу вісток, що большевики посилають до Америки 97 тон (около 200.000 фунтів) російського золота, перетопленого та урядово остемпльованого в Швеції, що американське правительство не може відказатись приняти його. Він сказав, що згідно з урядовими приписами для митниці вона має приняти золото кождої приязної і признаної Америкою держави, отже обовязана приняти золото, значене шведським правительством.

Одначе російських золотих рублів або російського золота без знаків приязної і признаної Америкою держави, сказав Бейкер, митниця не прийме. Дванцять митниця не могла би теж купити золота в російських рублях вартости $50,000.000, яке, як кажуть, мають вже у своїм посіданню американські бизнесмени.

Коли би большевики доставили до Америки 97 тон золота (мала тона має 2.000 фунтів, велика тона 2.240 фунтів), то воно представляло би вартість від 64 до 70 міліонів долярів.

РІЗНИЧІ КОМПАНІЇ І РОБІТНИКИ ЗАКЛЮЧИЛИ ТИМЧАСОВУ УМОВУ.

ПРЕДСТАВНИКИ 100.000 РОБІТНИКІВ КАЖУТЬ, ЩО СЕ ТЛЬКИ РОЗЕМ ДЛЯ ПРИГОТОВАННЯ ВІЙНИ.

ВАШИНГТОН, Д. К., 24. марта. — Вчера остаточно дійшло до тимчасової полагоди непорозуміць між великими різничними компаніями і робітниками.

Представники обох сторін були вчера на дальшій нараді з міністрами Дейвисом, Гувером і Воллесом.

Обі сторони поробили собі взаїмні уступки і остаточно по тридневних дебатах підписали тимчасову умову.

Найважнійші постанови кажуть, що основний 8-годинний день праці остається далі в силі, та що остається надалі знижка заробітної платні по 8 центів від години для робітників, котрі роблять на години, а 12½% для тих, що роблять від штуки („піс-ворк"). Умови про надобовязкові години („овертайм") остаються до давньому.

Представники робітників, що підписали сю тимчасову умову, заявили, що се лише розем (завішенне оружя), аби міжтим приготовитись до війни проти скривдження 100.000 робітників, котрі працюють в різничних компаніях в Злучених Державах.

СИЛА БЕЗДРОТНОГО ПРИЛАДУ БУДЕ РЕГУЛЮВАТИ ГОДИННИКИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

ПІЛЕНФІЛД, Н. ДЖ., 23-го марта. — Механік інжинір Т. С. Каспер, разом з Оливером Л. Беджером з Плейнфілд, Н. Дж., власне щойно виготовили годинник, який регулюється кождого дня при помочі сили бездротної радіограми, висланої з Вашингтону для сеї цїли.

Годинник самий накручується, а зрівнується його з часом обсерваторії у Вашингтоні кождого дня в полудне.

Кромі показування часу сей годинник буде порушати і контролювати всяке число других годинників. Апарат годинника є так приладжений, що він вибирає лиш один сигнал, висланий точно в полудне о 12-тій годині.

Заповідають, що сей годинник вперве уможливить зрівнане годинникових вказівок в цілому краю з поправним часом обсерваторії у Вашингтоні при помочі бездротної системи.

СКОК З ВИСОТИ 24,400 СТІП.

ЧЕМПЕН, ІЛЛ., 23. марта. — Офіцир Артур Дж. Гемилтон осягнув світовий рекорд у воздушному зіскоку з літака при помочі парачута (воздушної парасолі). Він злетів парачутом на Чанут Філд з висоти 24,400 стіп.

Летун злетів на землю щасливо і ціло у віддаленню 8 миль від поля, над яким спустився був парачутом.

Офіцир Геррі Веддінгтон був пільотом (керманичем) літака, з якого Гемилтон злетів.

Офіцири Дж. Л. Стром і Г. А. Шавлин опечатали бараграф і ствердили рекорд (осяг), коли літак осів на полі.

МАННА БІБЛІЙНА НЕ Є ВИДУМКОЮ, АЛЕ ДІЙСНОСТЮ ЩЕ Й ТЕПЕР.

ВАШИНГТОН, Д. К., 23. марта. — Американський консуль в Єрусалимі, в Палестині, Оскар С. Гайцер, доносить в урядовому звідомленню до державного департаменту у Вашингтоні, що біблійна манна не є казковою але правдивою, бо і тепер паде манна в Мезопотамії і Курдистані. Її нарід збирає і продає на торзі.

КАНАДІЙСЬКІ ІНДІЯНИ НЕ ХОЧУТЬ КАНАДІЙСЬКОГО ГОРОЖАНСТВА.

Американські та канадійські індійські начальники відбули дня 22. марта в Бофало конференцію з професором Бейтсом з Корнел Юніверситі, знатоком індійських справ; на тій конференції радили про можливість іміграції канадійських індіян до Злучених Держав на случай, якби канадійське правительство хотіло перевести в житте свій плян про надане всім канадійським Індіянам канадійського горожанства, Індіяни додять жити далі племенами, які заховують певну самостійність, як втратити самостійність та дістати горожанство, котре кромі певних прав приносить їм також великі обовязки. Канадійські червоношкірі плянують перенестися до нюйорського стейту. Племя, котре виступило з тим пляном, називається Ірокойси. Воно числить всего кілька тисяч душ.

БОЛЬШЕВИКИ ХОЧУТЬ ВИКЛИКАТИ ЗАРАЗ ЧЕРВОНЕ ПОВСТАННЄ В НІМЕЧЧИНІ.

З Берліна доносять, що підчас повстання в Кронштаді московські большевики завзивали німецьких большевиків, щоби вони зробили безпроволочно якесь повстанне в Німеччині і в той спосіб вратували надію російських робітників в можливість всесвітної революції. В противнім разі большевицький уряд буде зметений з лиця землі. Большевицький уряд грозив, що, як німецькі большевики не зроблять зараз повстання, то московський уряд перестане давати їм грошеві запомоги. На се мали відповісти провідники німецьких большевиків Цеткін і Давмінг, що час на повстанне в Німеччині тепер крайно непідходячий, бо консервати також ждуть лише на нагоду зробити свою революцію та давали би републику. Тоді Зіновев постарався, що берлінські большевики скликали конференцію большевиків, котра скинула старих проводирів, а на їх місце віддала власть новим: Штеккерови і Гайерови. І тепер большевицький орган „Ді Роте Фане" містить горячі заклики до безпроволочної революції в Німеччині.

МОСКОВСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ЗАВОДИТЬ ПОДАТОК НА СЕЛЯН.

Лондонська газета „Дейлі Геролд" подає донесенє свого московського кореспондента, що московське правительство постановило збирати зі селян як податок частину їх збору. Решту має полишитися селянам з тим, що вони можуть тим торгувати зовсім свобідно. Значиться, старі большевицькі погляди на торговлю як на щось недозволеного малиб бути закинені.

ЯК БОЛЬШЕВИКИ ДИВЛЯТЬСЯ НА МИР З ПОЛЬЩЕЮ.

З Лондону доносять про одержанне бездротної телеграми з Москви, в котрій большевицький уряд доносить про заключенне договору з Туреччиною, Персією і Бохарою. Межи иншими делеґа підносить значінне договору з Польщею. Большевики кажуть, що угода з Польщею означає перерваннє зовнішної війни та зменшенне внутрішної війни, як що Польща вірно додержить умов угоди і не буде підломагати жадних рухів проти московського уряду, що організують на польській теріторії.

МЕКСИКАНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ВІДБИРАЄ ЗЕМЛЮ ГЕНЕРАЛОВИ.

З Мексико доносять, що на основі розпорядження мексиканського президента Обреґона відобрано від генерала Терраса великі простори землі, що виносить понад 3 міліони 700 тисяч акрів, та передано назад на мексиканську державу. Що землю надав генералови президент Мексика Діяс, але так як генерал не сповнив услівя, під котрим він землю дістав, то земля назад вертає на державу. Генерал Терраса зобовязався, що він буде управляти ту землю і позакладає села і міста. Місто сего він не лише не управляв землі і не закладав сіл та міст, але й ще почав переговори з американськими капіталістами щодо продажі їм сеї концесії.

НОВИЙ ВИБУХ РОЗРУХІВ ПО ІРЛЯНДІ.

ДАБЛИН, Ірляндія, 23. марта. — Підчас перепалок межи жовнірами та поліцією а повстанцями погибло нині коло 24 особи, а ранено коло 30 осіб. Війско не могло піймати людий, котрих уряд уважає за орґанізаторів нинішних нападів. Зріст числа нападів за послідні два дни приписують недавно виконаним вироком смерти проти айришських повстанців.

ПОЛЬЩА ГОТУЄТЬСЯ ДО НАЇЗДУ НА ШЛЕСК.

Польща повтаряє аферу з Вільною мимо висліду голосовання.

ЛОНДОН, 23. марта. — Доносять бездротним телеграфом з Берліна, що польські банди, в котрих є правильні війска ґенерала Галлера, перейшли границю Горішного Шлеску в кількох місцях та проголосили польську републику. Німці утікають з цілого округу.

ОПЕЛЬН, Шлеск, 23. марта. Польща мала дістати від алянтів мандат заняти Шлеск на случай якогонебудь німецького заворушення. Англія та Італія вже мали згодитися на таку пропозицію зі сторони Франції. Всі мають знати загально, що польська армія стояла на поготовлю на границі, готова вмашерувати до краю на кожде телефонічне покликанне зі сторони алянтської плебісцитової комісії.

ХИТРЕ УБІЙСТВО ЗАВЕЛО ЙОГО НА ГИБЕНИЦЮ.

В місті Шікаґо засуджено на смерть Карла Вандерера за убийстве одного обдертого незнакомого чоловіка. Справа сього убійства дуже цікава, бо зараз по убийстві на Вандерера дивилися не як на убійника, але як на героя. Розказував він, що як він вертав до дому зі своєю жінкою пізною ночию, на них напав на самих сходах його дому якийсь незнакомий чоловік в лахах, почаждо них стріляти з револьвера, що він почав відстрілюватися, та що підчас бійки погиб і незнакомий і жінка Вандерера. Через кілька днів Вандерер уходив за героя, аж поліція відкрила, що револьвер, котрого уживав незнакомий, належав до сестрінця Вандерера. Пішли допити, і поліція дізналася, що Вандерер сам позичив той револьвер у свого кревняка. Вандерера арештовано, і він зізнав перед поліцією, що се він уложив плян, щоби незнакомий напав буцімто на нього, аби він міг нібито оборонятися і підчас стріляючи убити свою жену, котрої він хотів позбутися. І він дійсно убив не лише жену, але й з нею її ненароджену дитину, та незнакомого. Недавно судили його за убійство жени та ненародженої дитини; на розправі Вандерер відперся, що він зізнав щонебудь на поліції. Мимо того лава присяжних суддів признала його винним, а суддя засудив його на 25 літ тюрми. Стейтові власти зараз зарядили другу розправу за убійство підставленого Вандерером незнакомого. Вандерер боронився божевілєм. Суд не приняв оборони і засудив Вандерера на кару смерти. Невідомого убитого не розпізнано ще й до нині.

Ляхи убили третього Українця, що вернувся з Америки до Галичини.

ПОЛЬСЬКИЙ ЖАНДАРМ УБИВ ВИСТРІЛОМ З РЕВОЛЬВЕРА УКРАЇНСЬКОГО СЕЛЯНИНА А. ЧОПА ІЗ ЗУБКОВА, В СОКАЛЬЩИНІ, КОЛИ ВЕРТАВСЯ ІЗ СОКАЛЯ ДОМІВ.

ЛЬВІВ, дня 1. марта. — ЛЯХИ УБИЛИ ЗНОВ ОДНОГО УКРАЇНЦЯ, ЩО ВЕРНУВСЯ З АМЕРИКИ.

БУВ СЕ СЕЛЯНИН А. ЧОП ІЗ ЗУБКОВА, В СОКАЛЬСЬКОМУ ПОВІТІ.

ПОКІЙНИЙ БУВ ОДНИМ З НАЙСВІДОМІШИХ УКРАЇНЦІВ В ПОВІТІ; ОСТАВИВ ВДОВУ І СЕМЕРО ДРІБНИХ ДІТИЙ.

Дня 7. лютого с. р. покійний приїхав був до Сокаля за орудками, а пополудни вертався домів. Був се день, коли польські жандарми в Сокальщині зачали обдаву за українськими жовнірами, що втікали з польських печер в Тухолі (в німецькій Польщі). По дорозі зловив польський жандарм, комендант постерунку з Торок, і пок. А. Чопа та почав його лаяти і бити револьвером в голову. Коли покійний, котрий був сильним мущиною, став боронитись, жандарм вистрілив до нього два рази, і поціливши його другий раз в чоло, убив на місці.

Труна покійного відвезено до шпиталя в Сокалі, а убийник Лях ходить собі спокійно неарештований.

Заворушення по Німеччині.

В ДЕКОТРИХ МІСТАХ РУХ МАЄ ХАРАКТЕР КОМУНИСТИЧНИХ ВИСТУПІВ.

БЕРЛІН, 23. марта. — По ріжних містах Німеччини вибухли комуністичні розрухи.

З Гамбурґа доносять, що там комуністи заняли ратуш та корабельні варстати фірми Бльом і Фос. В Липску, Дрездені, Родевіц та других містах центральної Німеччини були також розрухи, звернені передовсім проти судових будинків, ратушів, публичних банків та поліційних стаций.

В Липску вибухла бомба в судовім будинку, котра вирвала дах будинку, знищила сіни та побила шиби на два блоки довкруги. Також ратуш в Радевіц знищила бомба, укрита в пивниці. Динамітові вибухи понищили або ушкодили ратуші в містах Авербах, Фрайбурґ і Дрездені.

Припускають, що розрухи стоять в звязи із зусилями комуністів викликати загальний страйк. Большевицький орган „Ді Роте Фане" від двох днів виразно накликав до повстання.

НА ГАМБУРСЬКИХ ШИПЯРДАХ ЗАВЕДЕНО СОВЄТ.

БЕРЛІН, 23. марта. — Комуністичні робітники заняли мирно але насильно корабельні варстати фірми Бльом і Фос, а по занятю вивісили червоний прапор та зорґанізували в ратуші совєт з провідників робітничих юній. Ніхто не пробував їх викидати, і не було там жадного проливу крови.

Німеччина не заплатила рати репараційній комісії.

КОМІСІЯ ВИСЛАЛА ПРОТЕСТ ДО НІМЕЧЧИНИ.

ПАРИЖ, 23. марта. — Місто сподіваної рати в сумі одного міліярда золотих марок, котрі Німеччина мала заплатити алянтам нині титулом военного відшкодовання, алянтська репараційна комісія дістала від Німеччини дипльоматичну ноту, в котрій Німеччина говорить, що вона не винна алянтам гроший, яких вони домагаються, що вона тим самим не могла їх заплатити, але мимо того вона готова говорити з алянтами про сю справу.

Репараційна комісія у відповідь на ту ноту вислала до Німеччини свою ноту, в котрій вона заявляє, що Німеччина не може навіть сумніватися про свій довг, що Німеччина не сповнила умов мира, що репараційна комісія, не діставши гроший, вище повідомлене до алянтських держав про те, що вона не сповнила зобовязань, і порадить їм, що робити.

(В мировім договорі Німеччина зобовязалася заплатити алянтам 20 міліярдів марок золотом до дня 1. мая сего року, з тим що до того довгу має почислитися на конто Німеччини те все добро, котре вона віддала алянтам давнійше. Недавно Німеччина повідомила алянтів, що вона їм нічого не винна, бо вона заплатила їм повних 20 міліярдів. На се відповіли алянти, що Німеччина заплатила всего 8 міліярдів і ще остається винна 12 міліярдів. По довгих торгах репараційна комісія алянтів предложила Німеччині домагане заплатити 12 міліярдів золотих марок до 1. мая, з чого один міліярд має бути заплачений дня 23. марта).

ЛЛОЙД ДЖОРДЖ НАПАДАЄ ОСТРО НА АНГЛІЙСЬКУ РОБІТНИЧУ ПАРТІЮ.

ЛОНДОН, 23. марта. — Віднас промови в час одного обіду англійський премієр нападав остро на англійську робітничу партію (Бритиш Лейбор Парті). Він обжаловував партію, що вона хоче розірвати англійську суспільність на кусні, і через те вона повинна називатися не робітнича, але соціялістична партія. Він вказував на те, що робітнича партія може легко зрости до більшости в парляменті, а тоді вона буде старатися перевести не реформи, але революційні зміни в англійській суспільности. Тому він взиває всіх, хто противиться засадам соціялізму, згуртуватися разом до поборення робітничої партії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUND ED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES. Three cents the copy.

One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів	$10.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Ллойд Джордж про Леніна.

Дня 22. марта с. р. британський премієр Давид Ллойд Джордж виголосив в палаті громад в Лондоні замітну промову з приводу останньої торговельної умови Великої Британії із советською Росією.

Він на вступі сказав, що надії на упадок большевизму в Росії не здійснились, але зміна там приходить. Ленін, казав британський премієр, змінив свої погляди і признав, що советська система є неможливою.

Далі заявив, що умова з Росією є тільки торговельна, одначе вона признає дійсний стан істнування советського уряду в Росії, як се поправді є, бо ніхто не заперечить, що протягом трох літ большевики контролювали велику територію. Ся торговельна умова не є також договором мира, але умовою для полагоди трудностий в Европі та у великій части Азії.

Докоряв Ллойд Джордж большевикам, що торік не згодились на конференцію в Лондоні, яка мала обговорити справи Польщі, балтійських держав і України з великими державами Заходу, коли на сю конференцію кликала їх Англія, а Франція теж була згодилась. Длятого тепер Англія не робила іншої умови кромі торговельної.

Згадав про значінне Росії в міжнародніх відносинах, вказуючи зокрема, що Велика Британія полягає на Росії а Росія на Великій Британії.

Хотяй кінця большевизму в Росії не видно, казав премієр, але приходить зміна від дикого розбуялого комунізму сперед року або двох, а навіть і сперед кількох місяців. Появилося признанне, яке є дуже замітне для кождого в сьому краю, що беручи людську натуру так як вона є, советська система є неможливостю. Се було і замітне й поучаюче.

Ллойд Джордж завважив, що він не вірить телеграмам з Гелсінгфорсу і Ревалю про Росію, але тепер приходять бездротні депеші з Москви, котрі переходять большевицьку цензуру, А КОТРІ ПОКАЗУЮТЬ ЯСНУ ЗМІНУ У СТАНОВИЩІ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО УРЯДУ ДО КАПІТАЛІСТІВ, ДО ПРИВАТНОГО ПІДПРИЄМСТВА, ДО КОМУНІЗМУ, А НАВІТЬ ДО НАЦІОНАЛІЗАЦІЇ (удержавнення).

ВЛАСНЕ НЕДАВНО, казав Ллойд Джордж, ЛЕНІН ВИГОЛОСИВ ПРОМОВИ, ЯКІ МІГ БИ ВИГОЛОСИТИ І КОЛЬОНІЯЛЬНИЙ МІНІСТЕР (Сміх). ЛЛОЙД ДЖОРДЖ ДОДАВ, ЩО ЯК БИ ВІН (Ллойд Джордж) ПОВАЖИВСЯ ГОВОРИТИ ТАК ЯК ЛЕНІН, НА КОНГРЕСІ ТРЕЙД-ЮНІЇ, ТО ЮМУ НЕ ДАЛИ БИ ДАЛІ ГОВОРИТИ (Сміх). ЗАЯВА ЛЕНІНА, ЩО ТРЕБА ПРИТЯГНУТИ ДО РОСІЇ ЧУЖИХ КАПІТАЛІСТІВ І ДАТИ ІМ ВІДПОВІДНУ НАГОДУ (заробок від капіталу), Є ДУЖЕ ЗАМІТНА. ПРОМОВИ ЛЕНІНА — СЕ ПРОТИВЕНСТВО ПРОМОВАМ І ПРОПАГАНДІ АНГЛІЙСЬКОЇ ПАРТІЇ ПРАЦІ (Голосний сміх).

Ленін — продовжав Ллойд Джордж — зачав розуміти, що Росія мусить торгувати. ВІН ГАДАВ, ЩО ВІН МОЖЕ РОЗНУВАТИ ДЕРЖАВУ ТЕОРІЯМИ КАРЛА МАРКСА, АЛЕ НАТОМІСЦЬ ВІН НАЙШОВ ГОЛОД І НУЖДУ, А ЗЕЛІЗНИЦІ ЗНИЩЕНІ ТАК, ЩО ГОДІ ЇХ НАПРАВИТИ. „ГОДІ ЛАТАТИ ЗЕЛІЗНИЦІ ТЕОРІЯМИ КАРЛА МАРКСА" — додав премієр серед голосного реготу палати громад.

Продовжаючи свою промову, сказав Ллойд Джордж, що оплатиться зробити той досвід з умовою, щоби показати, що се був спосіб крутою стежкою навернути сих злочинців, як один член палати громад їх назвав. Як тільки Москалі зачнуть розуміти, що вони не можуть вести (ронувати) своєї держави інакше як на засадах, на котрих ведеться всі інші держави, вони зачнуть також розуміти, що одинокою дорогою для привернення добробуту в Росії є — зробити конець диким плянам.

Вкінці сказав премієр, що він ніколи не сумнівався, що Ленін і другі російські провідники є спосібні люди, А НАЙЛІПШИМ ДОКАЗОМ, ЩО ВОНИ СПОСІБНІ ЛЮДИ, Є СЕ, ЩО ПОКИДАЮТЬ ВСІ СВОЇ ТЕОРІЇ, А ОДИНОКИМ АПЕЛЕМ, ЯКИМ ВІН МОЖЕ ЗВЕРНУТИСЬ ДО ШАНОВНИХ СОЦІЯЛІСТИЧНИХ ПОСЛІВ В ПАЛАТІ ГРОМАД, — Є СЕ, ЩОБИ ВОНИ ПРИЙШЛИ ТАКОЖ ЗА ЛЕНІНОМ (Оплески і голосний регіт).

Ще, здається, з Леніна і його теорій ніхто собі так не закпив сердечно як ось британський премієр Ллойд Джордж.

Найзамітнійше, що він кпить собі з Леніна і з його теорій власне тоді, коли Ленін витає в Москві торговельну умову, яку з англійським урядом підписав большевицький представник Леонід Крассін.

Так кпити собі з Леніна і з його теорій може лише такий союзник, котрий знає дуже добре безсильність Леніна і його теорій в Росії. І не лише безсильність, але програну гру.

Бо заки зачав собі кпити з Леніна Ллойд Джордж і ставити його яко добрий приклад англійським соціялістам, то вже доля була собі закпила з Леніна і з його теорій. Він вже зі своїми теоріями був банкрот.

Колись глузували собі з Петлюри, що його правительство у вагоні на колесах та, що він його, коли треба, муфує. А нині тесаме треба сказати про Леніна і його правительство. Воно ще є в Москві в „червоній армії", а по великій і широкій Росії всі його підстави валяться. Аби ратувати підстави свого правительства, Ленін возить на всі сторони свою „червону армію". Кидає її раз сюди, то знов туди. Усе кудаїнде, бо скрізь підстави його правительства валяться. ЗНАЧИТЬ, ЙОГО ПРАВИТЕЛЬСТВО НА ДІЛІ Є У ВАГОНІ, НА КОЛЕСАХ І ВСЕ В ДОРОЗІ.

Як довго ще Ленін може так возити своє правительство? А, то залежить від того, як довго колеса витримають.

Але як вісти з Росії доносять, то ті колеса вже теж тріскають і нема їх чим направляти.

Британський премієр Ллойд Джордж дуже добре знає, що останки сили Леніна ще спочивають на зелізниці, і тому він так з притиском підніс справу розсипаних зелізниць в Росії. Його їдкий жарт, що ТЕОРІЯМИ МАРКСА ГОДІ ЛАТАТИ ЗЕЛІЗНИЦІ, се поправді найважнійші слова в його промові. Бо як зелізничі шляхи в Росії попереривються, то вже ані Маркс ані Ленін ані ніхто не поможе. Все тоді рухне і завалиться. Як Ленін не зможе післати війська з Петрограду до Царицина, то там, на перерваній зелізниці йому й конець.

Він тоді може повторити своїм загорільцям слова Ллойда Джорджа.

Рада Союза Народів про Галичину.

Польща є тільки военним окупантом Галичини. — Справу Галичини повинні рішити держави антанти.

Я вже Вам писав, що Рада Союза (Ліґи) Народів на своїй сесії в Парижі має занятися також справою польського режіму в Галичині.

Се вона зробила на засіданню 23 лютого. Розглянувши справу на основі нот і меморіялів правительства Західно-Української Народньої Республики, а також меморіялів американських Українців, Рада Союза Народів приняла отсе рішення:

„1. Постанови мирового договору про права меншостий у Польщі не можуть бути примінені супроти Галичини, бо **Галичина лежить поза границями Польщі.**

„2. Постанови про виконування мандатів і Контролю Союза Народів над мандатором не можуть бути примінені супроти Галичини, **бо Польща не дістала мандату завести адміністрацію в сім краю.**

„3. Не можна також прикладати до сього випадку приписів гагської конвенції, бо в часі, коли ся конвенція була заключена, Польща не істнувала як держава.

„4. Польща є тільки **фактичним военним окупантом Галичини, якої сувереном є держави антанти** (артикул 91 договору в сен Жермен).

„Тому Рада Союза Народів рішає предложені їй домагання що-до правного становища Галичини і відносин в сім краю відступити Раді Амбасадорів".

Після приняття сього рішення покликано до салі засідань представника Польщі Аскензе, якого повідомлено про се рішення. Він заявив, що польське правительство предложить ноту з протестом проти сього рішення. На се Рада Союза Народів заявила, що сю ноту долучить до цілого акту і разом відійшле до Ради Амбасадорів.

* * *

Як оцінювати се рішення Ради Союза Народів?

Зі становища міжнародного права є воно зовсім правильне.

Найвисша Рада Мирової Конференції як представниця держав антанти **не віддала Галичини Польщі**, тільки рішенням з 25. червня 1919 уповажнила Польщу „вести воєнні операції аж по Збруч", значить, заняти Галичину своїм військом.

На основі мирового договору в Сен-Жермен Австрія відступила свої суверенні права до Галичини державам антанти (артикул 91 договору).

Польську часть австрійського коронного краю, який носив назву Галичини, антанта віддала Польщі. За те **Української Галичини** антанта доси нікому не віддала, отже вона має суверенні права над Галичиною.

Отже міжнародно-правне положення української Галичини таке, що держави антанти мають над нею суверенні права, а Польща держить її в военній окупації.

На сю воєнну окупацію Польщі жалувалося правительство Західно-української Народньої Республики перед Союзом Народів.

Якби Галичина була частю Польщі, то Рада Союза Народів могла би була розслідити, чи Польща додержує своїх зобовязань, які взяла на себе договором про права національних меншостий.

Одначе Рада Союза Народів не розглядала справи з цього становища, бо — як вона ствердила — Галичина знаходиться поза границями Польщі.

Якби Польща була дістала мандат управляти Галичиною, Рада Союза Народів могла би була розслідити, чи Польща правильно виконує той мандат.

Одначе сього Рада Союза Народів також не зробила, бо — як вона ствердила — Польща не дістала мандату завести управу в Галичині.

Ствердивши, що Польща є тільки военним окупантом Галичини, натомість суверенні права в Галичині належать державам антанти, Рада Союза Народів рішила відіслати справу Галичини до того, хто має право про се рішати, до суверена Галичина, до держав антанти, яких органом є Рада Амбасадорів.

Коли-ж Рада Союза Народів в справі Галичини нічого не рішила, тільки ухвалила відіслати сю справу до Ради Амбасадорів, — то в чім лежить значіння сеї ухвали? В тім, що Рада Союза Народів **ствердила, що Польща є тільки военним окупантом Галичини,** що вона не має до сього українського краю ніяких прав; діло в тім, що Рада Союза Народів **пригадала** державам антанти, що справа Галичини ще не є рішена **та що її треба рішати.**

Коли зважимо, що в Раді Союза Народів **засідають делегати держав антанти,** то таке **ствердження** і така **пригадка** мають своє значіння.

* * *

Одначе ясна річ, що від рішення Ради Союзи Народів українському народови в Галичині, який стогне в неволі польських катів, зовсім не полекшає. Що українському народови поможуть теоретичні ствердження, що Польща не має до Галичини права, коли держави антанти позволяють їй панувати в Галичині і винищувати український нарід?

Треба, щоб держави антанти, виконуючи свої суверенні права над Галичиною, **як найшвидше відібрали Галичину зпід польської окупації,** й уможливила населенню Галичини зорганізувати край в **окрему державу.** Тільки таке полагодження справи принесе українському населенню визволення зпід польської неволі.

Доки-ж український нарід в Галичині стогнати-ме в польській неволі, доти вина за всі ті страшні злочини, яких щодня і що години допускається Польща над українським народом, паде на держави антанти, які, маючи суверенні права над Галининою, позволяють Польщі на ті злочини.

Відень 1. марта 1921.

Д-р Михайло Лозинський.

ПО УКРАЇНІ.

ПРО НАСТРОЇ І ПОБУТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ПІД БОЛЬШЕВИЦЬКОЮ ОКУПАЦІЄЮ.

Два повстанці, які прибули недавно з України до Тарнова, передали слідуючі інформації про настрої і побут українського народу під большевицькою окупацією.

Торкаючись економічного життя України виявилось, що завдяки всяким розпорядженням і заборонам приватної торговлі, Україна економічно страшно підупала. Обмін села з містом — перервний, бо весь крам, який везеться з міста в село і навпаки, конфіскується большевиками. Сим вони викликають велике обурення, тим більш, що большевики не організували ніякого апарату, який би посередничив в товарообміні. Наказів про те, щоби припинити приватну торговлю, немає, а коли народ збереться на базар, їх оточує військо і починається грабіж, й забірають усе що хто має. Були випадки, що розстріляновано жінок, які торгували сіллю, фасолею і т. д. Се мало бути для відстрашення спекулянтів, але фактично, се зміцнює лише спекуляцію, бо той, що колись заробляв на возі, заробляє тепер вдвоє більше на мішку.

Жиди, як торговий нарід, незвичайно ворожо настроєні проти комуни і беруть навіть участь у активній боротьбі. Наприклад, в Александрівській українській повстанчій дивізії, яка числила до 13 тисяч, мала 4 тисячі Жидів-повстанців.

Село в данний момент живе само для себе. Радянської політикою не цікавиться, а коли приходиться запитати селянина, чого він хоче, завжди каже: ми ждем Петлюру. Большевики вживають заходи, щоби розколоти село і організувати Комітети незаможних селян, але до цього часу їм не вдалося це зробити. В селі організована своя власна влада. У волосних Ісполкомах бувають більш заможні селяне, до котрих по старій привичці, мають більше довіря. В Чигиринському повіті до сього часу немає радянської влади. Там організована власна влада зі старостами і отаманами міліцій, які мають у свойому розпорядженні узброєних людей. Совітських гроший там не приймають, хоять лише українські, керенки та царські гроші.

Повстанці погромів не роблять, так що останніми часами Жиди стали відноситись з великою симпатією до повстанців, або як вони самі називають — до Українців. Зараз на Вкраїні існує два засоби боротьби: повстання, яке має більш місцевий характер, не має певних плянів і вибухає стихійно, і партізанщина, яка має характер регулярної боротьби з оперативними штабами, якими керують вищі офіцери. Раніш повстанці оперували кожен з окрема — тепер більшість повстанчих відділів прийшли до порозуміння для ведення спільної акції. Большевики вживають всіх заходів, щоби побороти повстанців, але вони не мають змоги їх побороти супроти прихильного відношення населення до партизан. Партизани так гарно орґанізовані, що їх відразу можна буде втілити у реґулярне військо. Зброя у них гарна, одіж власна, або знята з розброєних большевиків. Обози мають власні, так що селян не обтяжують підвозною повинністю. Останній декрет Раковського, у якому він наказує палити села, викликав більше обурення чим страху, а повстання стало навіть збільшатися.

В данний момент завдяки мирним переговорам з Польщею, більшість большевицьких військ кинуті в тили для боротьби з партизанами й всякого рода повстанними, а тому боротьба з нерівними силами незвичайно тяжка. Червоноармейці у своїй масі проти комуни і проти Жидів. Вони страшно погано одягнені, лише партійні комуністи управлювване становище займають.

Робітництво то все проти большевиків. Абсолютно все населення настроєне ворожо проти большевиків. На кого-ж вони спіраються? — питаєте. На се дають відповідь мужики, які кажуть: „Росія тримається на жидівських умах, китайських і російських солдатах".

Інтернаціональні полки, чрезвичайки, комуністичні орґанізації, ось головна підпора совітської власти.

Селянство всю надію покладає на сю весну, тому що літом боротьба з большевиками дуже легка, бо тоді можна скриватися по лісах. Вони надіються, що тоді буде йти Петлюра, і вони всіми силами будуть старатися допомогти йому в запіллю. Коли большевики беруть тепер розверстку, а селяне нemають змоги ухилитися від неї, тоді кажуть: „Беріть, беріть, на весну порахуємося".

В більшости місць України, розверстка не виконана, тому що селяне відмовляються давати. До мобілізації не пішли, декрети і розпорядження влади не виконуються ні селянами ні селянською владою. Селянських зїздів большевики не скликають, а навіть комуністичний київський губерніяльний зїзд не відбувся через те, що проводарі російської орієнтації мали на ньому меншість.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКОВ ПІД ПОЛЬСЬКИМ ПАНОВАННЕМ.

ПОСТАНОВА ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ У ВАРШАВІ ДНЯ 9. ЧЕРВНЯ 1920 Р.

В справі релігії:

1) Українській Православній Церкві в межах Річі Посполитої Польської забезпечується повна свобода.

2) Українська Церква повинна бути звільнена від московських русіфікаційних впливів, а також від утисків і залежности місцевої адміністрації.

3) Церковне життя української людности має бути реґульоване церковними громадами, духовенством і парахвіянами.

4) На всій території з людністю української ставиться єпіскопа Україна на катедру в Холмі.

5) Дається можливість діяльности церковним братствам на загальних засадах товариств.

6) В цілях забезпечення Української Православної Церкви належно вихованим духовенством закладається в Холмі, або в Володимирі Волинськім Духовна Семінарія.

7) Постримується і забороняється перевернення православних і бувших уніятських церків на костьоли римо-католицького обряду. Спірні справи, що до посідання властности і маєтків православних церків мають бути розвязувані вищою державною владою по котрій повинно бути забезпечене відповідне представництво української людности.

8) Церковні ключі і маєтки повертаються парахвіянам.

9) Провадження метрик народження, шлюбів і смерти робиться на укр. мові.

10) Людности греко-уніятського ісповідання дозволяється орґанізуватись в парахвії з підданням її юрисдикції духовній греко-уніятського митрополіта.

ВНЕСКИ

ЗІЗДУ ГРОМАДСЬКИХ ДІЯЧІВ ЗАХІДНЬОЇ ЧАСТИНИ ВОЛИНІ З ДНЯ 12 І 13 ГРУДНЯ 1920 РОКУ В МІСТІ ЛУЦЬКУ.

Вважаючи, що Православна Церква на Волині яка з давніх часів була підпорою української народности, потім, однако, стала чинником русіфікації і заряддям до збільшення польсько-українського антагонізму, — зізд звертається до публічної опінії всієї людности православної тих земель, які входять в склад Річі Посполитої Польської, але безпроволочно були вжиті заходи до цілковитого адміністраційного релігійного розриву з імперіялістичною Москвою і встановлення замісць того в Річі Посполитій Польській Митрополії, незалежної від Москви.

Заким се наступить, зізд вимагає від Уряду Річі Посполитої Польської роспорядження, забороняючого русіфікаційну діяльність Волинського Православному Духовенству, рівно як в области шкільній, так і церковній; при чому в школах вселякого типу викладі релігії не повинні бути заборонені. Не може мати місця провадження в російській мові, яко не місцевій, церковно-урядових книг і видавання на тій же підставі документів (метрик, шлюбних свідоцтв і т. д.).

Рівно з тим зізд домагається, щоби була можливою діяльність Церковних Братств на загальних для товариства засадах.

В КОЖДИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

It's toasted
LUCKY STRIKE CIGARETTE

Е. КОЛОМБІНО.

ТРИ МІСЯЦІ В БОЛЬШЕВИЦЬКІЙ РОСІЇ.

(Далі).

Як живе робітник в Росії.

Вистарчить лише оком кинути на убранне та обувя мешканців Петрограду, щоби вони вам дали з острахом пізнати ту страшну нужду, котру зносить сей геройський, спокійний народ. Умови запровіяннтовання не менче не обнюючі. Вони такі самі зрештою, як по всій Росії. Щодо розділу поживи, то все населенне Росії поділене на чотири категорії (кляси). Основою поживи являється хліб, зроблений з мішанини жита, соломи і води, дальше дуже рідка затирка з муки просяної та бобової, та деколи з крихітки зогнилого мяса та зіпсутої риби. Робітники, котрих всято до спеціяльної промислової служби, мають троха ліпші порції. Ось вам офіціяльні дані про ті чотири категорії.

Перша категорія: До неї належуть всі особи понад 16 літ життя, без огляду чи вони роблять чи ні. Люди ся категорії дістають: 160 грамів (на кільограм іде 1000 грамів) хліба на день; 420 грамів цукру на місяць; 420 грамів соли на місяць. Їм дозволено купувати 100 цигареток на місяць по високих урядових цінах. Кождого дня вони дістають миску юшки або затирки.

Друга категорія: До неї належуть тяжко працюючі робітники, спеціялісти, і т. п. Вони дістають по 315 грамів хліба на день; 420 грамів цукру на місяць; 420 грамів соли на місяць. Їм дозволяється купувати по високих правительственних цінах 100 до 200 цигареток на місяць. Вони дістають денно даром затирку та один обід що складається з юшки, мяса або риби, як її можна дістати.

Трета категорія: До неї належуть робітники, працюючі по шість годин денно. Вони мають право до 210 грамів хліба денно, до 315 грамів цукру на місяць; до 315 грамів соли на місяць. Вони можуть купити собі по високих правительственних цінах 75 папіросів на місяць. Вони дістають даром один обід, як в другій категорії.

Четверта категорія: Тут належуть всі, що працюють менче, як шість годин на день. Вони мають право до 105 грамів хліба на день, до 220 грамів цукру на місяць, до 220 грамів соли на місяць. Їм вільно докупити собі 75 папіросів на місяць. Вони дістають один обід на день даром, як трета і друга категорія.

Женщини, котрі заняті при домашній господарці і дбають по найменче за двоє дітий низче 14 літ, є також управнені до додатків четвертої категорії. Всю сю іду достарчає уряд, але не достарчає її в скількости, потрібній на прожиток. Люди купують ще кромі сего іду від потайних торговців, за гроші, які вони потрафлять роздобути з продажі майна, яке їм лишилося з давних часів, дуже часто за хатну обставу та одяж. Ціни, яких домагаються спеку-

лянти та безправні продавці, просто застрашаючі. Я маю кілька чисел: дерево до опалу 15,000 рублів за пуд (пуд — 40 російських рублів або 36 американських); молоко по 300 рублів за маленьку фляшчину; масло по 3500 рублів за фунт; мясо по 1000 рублів за фунт; сукно по 10.000 рублів за ярд; чорний хліб по 300 рублів за фунт; старі картофлі по 200 рублів за фунт.

Не могли знести приватної торговлі.

Приватна торговля заборонена, але її толерується. Час від часу поліція робить напади на торговицю, але торговля починається знов на другий день. Довгі ряди тих продавців, звичайно жінок, можна усе найти в певних частях міста. Одна буде дати три малі кусочки цукру, друга кусочок мяса, або риби, або масла. Вони носять ті річи цілий день божий в своїх брудних порепаних руках. Другі мають кухонне начиння, убранне старе і зле направлене жіноче одубня. Се все цікавий, але приноблюючий вид. Сі люди се останки старої системи, що ще бореться за життє, що ще пробується заховатися перед новою ерою, як струс, що ховає свою голову в пісок перед небезпекою.

Богато жінок волочиться по широких і колись красних вулицях щоби поробити закупи. Там можна продати всяку стару річ. Декотрі жінки обуті, а другі босі. Одна носить на собі мужеський плащ, друга колись модну загортку. Я бачив на вулиці жінки, убрані в уцелілеї строї, котрі колись в щасливійші дні носили в добре відомих морських купелевих місцевостях.

Тут і там ще можна стрінути людину, убрану з певною елеганцією, але то вже рідко. Се останки старої буржуазії або слуги правительства, котрі мають добрі посади в новім уряді.

Нарід вірить в поворот старого уряду.

Є в обігу велика маса гроший, але їх вартість вагається страшенно. Паперові гроші, видані ще царем та Керенським та першою думою, ще є в обігу і варта вони більше як гроші, друковані большевиками.

В різкім противенстві до сеї усеї нужди находяться великі публичні памятники, церкви, музеї, та подібні інституції, котрих зовсім ніщо не нарушено. Я відвідав кілька великих перков, наповнених безцінними скарбами, золотим, каміннем, та предметами штуки. Ані целоглки ніхто не рушив. Церков ніхто не стереже, вони все отворені для народа і находяться під охороною революційного уряду. Глибокого релігійного чувства простих людий ніхто не ображає.

Кілька публичних урядів ще дальше обходиться зі своїми старими бюрократами, бо нема кому заняти їх місця. Були пологоски, що сї люди постійно ведуть саботаж (страйкують). З другої сторони, уряд установив тисячі нових урядників, по части в тій цїли, аби дати роботу безробітним. Один міський уряд міста Петрограду наймає 40,000 урядників.

(Далі буде).

Шипорти, шифкарти, справи старокраєві найскорше, найтаніше полагоджує Канцелярія Нотарияльна. 28пся
T. J. HRYCEY CO.,
329 S. 4th St.
PHIT.ADELPHIA, PA.

THE ROGEN X-RAY
ДАРОМ!
2000 "The Rogen X-Ray" апаратів цілком даром, не робить ріжниці кому—Грицькови, Стецькови чи Явдосі, коли прийде лише замовлене, ордер сейчас вишлемо. Маючи сей апарат, принесе Вам богато користи, позаяк при помочи його сильних лучів, будете могли видіти з чого складаєся чоловік, як рівнож найменьшу кісточку—не робить ріжниці чи він убраний. Отже щоби не було за пізно, то ще нині пишіть на адресу: 64вп—
KNYHARNIA PROSVITY,
2029 W. Chicago Ave., Chicago, Ill.

ТЕОРІЯ ПОЛІТИКИ.

XIII.

Чи в Росії і на Вкраїні є комунізм?

В Росії і на Вкраїні — в т. зв. „радянських републиках" — править партія комуністів. Як уже було сказано, завела вона там комунізм в копальнях, фабриках, зелізницях, банках — взагалі по більших містах і в великім промислі. Натомість **не завела вона цілком комунізму на селах і по малих місточках — в рільництві та дрібнім ремеслі.** Що то значить? — Се значить, що більше як 90% (девятьдесять частий) всего населення Росії і України признає приватну власність і веде приватну господарку. Що більше: самі комуністи погодились з тим станом річий і.навіть уже не напирають на селян, аби ті заводили по селах комуну (спільність у власности).

Зразу пробували большевики накинути комунізм і селам, але селяне не приймили сего. Всі накази остали на папері. Тоді большевики рішили показати мужикам, що то є комунізм та чим він ліпший від індівідуальної (особистої) господарки. В тій цїли большевицьке правительство стало 1918 року організувати цілком свіжі комуністичні громади, зложені не з хлопів, але головно з міського пролетаріяту. Таких рільничих комун зорганізовано около 600. Правительство дало їм землю, фільварки, машини, насїнне, будинки шкільні, клюбові, спільні їдальні і т. д. Зразу міський пролетаріят — головно Жиди — поплив радо до тих „комун", бо в містах не було що їсти, а на селї надіялись вони проживитись. І що з того вийшло? — **До року з тих 600 комун остало всего кілька,** і то такі, що лише компромітували комунізм. Замість іти за ідеалом, сих кілька оставших „комун" замінились в звичайні спілки шкіролупів, що, користаючи з голоду по містах, перепачковували там поза плечима уряду живність, дерли величезні ціни за те, робили на тім маеток і ділились зиском в чисто-капіталістичний спосіб. Решта тих комун — близько 600 — не перестояла навіть року. Всі вони розлізлись, бо члени їх спустились на поміч правительства, зглядались оден на другого, не дбали за спільне, сварились, а то й розкрадали спільне майно. І не помагала все свіжа поміч правительства. Комуни розлізлись і правительство застановило ту акцію, а зачало нову, знов иншу, аби таки переконати на силу хлопів, що комуна ліпша.

Ото на селах — мимо того, що селяне забрали і поділили між себе панську землю — не було повної рівности: одні мали більше землі, другі менче. Комуністи стали тоді організувати з тих біднійших т. зв. „комітети бідноти" по селах, а то під тим кличом, щоби всю землю богатших селян (яких названо „куркулями" або „кулаками") забрати на спільну власність. Зразу акція — здавалось — пішла! „Комітети бідноти" росли як гриби по дощі, на селах зачалась боротьба, нераз навіть крівава, між заможнійшими а біднійшими. Але на чім скінчилось? — На тім, що „біднота" переперла по селах то, що богатші хлопи відступили їй трохи землі — значить: землю переділено на ново між всіма, меньше-більше на рівно! А тоді „біднота" перестала бути „біднотою" та стала рівна з „куркулями". Результат був той, що „комітети бідноти" самі розвязались та всі селяне — тепер уже рівні — станули одним муром проти комуни. Бо всі вже мали менче-більше рівно землі і жаден з них не хотів вже спільности землі, але кождий хоче мати свою землю для себе. — По тій невдачі комуністи махнули вже цілком рукою на „впертого мужика" та не пробують уже заводити на селах комунізму. Навпаки! на осьмім зїзді комуністів **Ленін сказав, що житте показало, що повного комунізму в Росії завести ще не можна,** бо мужики ще за темний і за „самолюбний" елемент — і тому треба погодитись з тим, що комунізм може бути тепер лише в великім промислі, а не в рільництві.

Що то значить? — Се значить, що **російські большевики зрезігнували по правді з комунізму, а станули в практиці на тім посереднім (компромісовім) становищи, на якім стоять всі соціялісти західної Европи.** Се значить, що властиво вони **самі зреклися своєї засади і нічим вже не ріжняться від инших соціялістів.** Ріжниця є хиба та, що ті инші (европейські) соціялісти є культурні та показались розумними, а російські є некультурні і, як тепер показуєсь, робили дурні помилки, за котрі сотки тисяч людий заплатили життєм, а Росія господарською руїною. Бо хиба тільки цілком обмежений чоловік не бачить того, що т. зв. большевицький „комунізм" зруйнував без потреби Росію і Україну. А саме фабрики і копальні продукують тепер там дуже мало, нераз лише третину чи четвертину давного — а то з тої причини, що фабричні „совети", які управляють ними, роблять все — як то завсїгди в громадській господарці буває — як за напасть, от, аби фабрика цілком не станула. Через се продукція страшно впала. В Росії і так своя фабрична продукція далеко не покривала запотребовання. Треба було все ще привозити товари з чужини. Можна собі подумати, який тепер є брак всего в Росії, коли від чотирох літ нема довозу до Росії, а своя продукція впала на третину або четвертину давної. Через те така там дорожнеча!

Але і рільнича продукція впала на третину давної. А то з сих причин: По перше селяне не мають ніякого інтересу продукувати більше, ніж їм самим треба на їх життє. Комуністи скасували свобідну торговлю. Продавати чи купувати щонебудь має право лише держава, то є лише большевицький уряд. Що селяне випродукують більше, ніж їм самим треба, се зареквірує уряд, висилаючи на села зоружені експедиції „червоногвардійців". За зареквіроване збіже уряд платить дуже лихо паперовим грошем, який не має жадної вартости; а часом зовсім не платить (тоді ті гроші пропадають в комісарських кишенях). Поза тим селянин не має можности продати щонебудь. Через те селяне перестали продукувати більше, ніж се їм треба на власний прожиток — бо хлоп не бачить ніякого інтересу в тім, щоби працювати на большевиків чи на міста. По друге, селяне не мають вже плугів, борон, кіс, серпів тощо, бо старе начиння псується, а нового через кілька літ нема де і як купити. Все те до купи спричинило господарський упадок Росії і України. Є се наслідки того, коли фантастичну систему, видуману недовченими і в господарстві непрактичними інтелігентами, хочеться на силу накинути краєві.

Очевидно, що така система не може довго вдержатись, але мусить сама себе підкосити. Большевики часом кажуть, що причиною всіх недомогань їх системи в Росії є те, що решта світа, то є т. зв. буржуазні держави, замкнули довіз фабрикатів до Росії. Через те — кажуть вони — Росія бідує. Що та т. зв. „бльокада" Росії иншими державами, рік рівно дурна як злобна, се правда. Але з другого боку уявім собі, щоби то було, якби нараз всі держави дозволили висилку своїх виробів до Росії. По перше: чим заплатила би Росія за ті товари? Паперовими рублями чи рештками царських клейнодів? — Паперових рублів, тих, що виходять з неспочиваючих ніколи „совєтських" друкарень, ніхто не прийме, бо їх така маса, що вони нічого не варта. Царських клейнодів також люде не хочуть приняти, бо ануж! за рік-два чи пять настане знов якийсь цар у Росії та зачне правувати за ті клейноди тих, хто їх приймав замість гроший! — А по друге: якби навіть було можливе, аби Росія мала чим заплатити за чужі товари, **то довіз тих товарів се була би якраз смерть для всіх „совєтських" фабрик,** отже для остатків комунізму. Сї фабрики продукують тепер мало, а однак кошта їх більші, чим давнійше були. А се тому, бо громадська господарка все є дорога. Очевидно, що якби прийшли товари зза границї, то були би танші і ліпші, як ті, що з тих „совєтських" фабрик. А се забило би ті фабрики — значить: забило би російський промисл до решти.

Приклад Росії показує, що **комунізм в рільничім, а до того некультурнім краю, річ неможлива до переведення.** Вправді — можна його завести там силою та вдержати силою через якийсь час. Але ані не буде се трівке ані не вийде на добро народови — та мусить вкінци завалитись. Рільничий край тому не може бути комуністичним, бо **кождий селянин є індівідуаліст, то є, хоче бути самостійним в своїм господарстві.** А некультурний край не може бути комуністичним тому, бо **до доброї спільної господарки треба чимало інтелігентних сил** (інжинірів, агрономів, фінансістів), **треба дуже інтелігентних робочих сил та треба великої чесности і ідеалізму всіх людий до купи.** А того всего в Росії як-раз нема: нарід темний, інтелігенції замало, а до того вона скорумпована царством а опісля революцією — хабарницька, самолюбна та злодійкувата. З такими людьми комунізму не заведе.

То, чого доконали Ленін та Троцький, є безперечно доказом, що ті люде мають неабияку енергію. Се доказує також, що вони мають великий державний талант. Вони ведуть велику державу, зорганізували мілїонову армію, зібрали назад майже цілу царську Росію до купи, наробили алянтам клопотів в передній Азії, Індії і т. д. Все те показує, що з них є неабиякі політичні грачі. **Алеж то не є комунізм!** Якраз навпаки. Се є централізм, імперіалізм, мілітаризм, се є хитра дипльоматична гра — а не комунізм! **Се є то все, що було сутию царизму,** в чім царі також були мистці. Іван Грозний з Малютою Скурлатовим та своїми „опричниками" або Петро Великий з Меншіковим та своїми гренадирами — дуже подібні до Леніна з Троцким та їх „красногвардейцами". І тоді і тепер те саме: з одного боку дві-три одиниці кольосальної енергії, відваги, сили волі та безпощадности, оперті на малу, але дібрану, вірну і добре платну оружну силу — а з другого боку величезні, але інертні, нерухаві, розсипані на безмежних просторах та темні маси мужиків. Іван Грозний та Петро Великий робили божевільні експерименти (досвіди, проби) на народі, а головно на свідомійших його клясах — боярстві і дворянстві; післали десятки тисяч інтелігентнійших Москалів на смерть, а хлопською масою правили, мало зачіпаючи її. Чи не то саме роблять Ленін і Троцкий? Інтелігентні (справді інтелігентні!) сили вони розігнали або вимордували, оперлись на „червону гвардію" та поганяють мілїонами російських мужиків: ведуть війни, загортають землі, є найбільшими „собирателями русских земель", найбільшими імперіялістами. **Але се не є комунізм!** Се є лише нова форма давного московського царизму. Долина остала та сама, лиш на вершку замість царського орла повіває полиняний та кровю заплямлений червоний стяг.

(Дальше буде).

УКРАЇНЦІ БЕРІТЬ І ЧИТАЙТЕ ЧОМУ ВИ І КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН КУПУВАТИ ШИФКАРТИ ДО КРАЮ І З КРАЮ ДО АМЕРИКИ, ПЕРЕСИЛАТИ ГРОШІ СВОЇ РОДИНІ І ПОЛАГОДЖУВАТИ ВСІ СПРАВИ ТІЛЬКИ В НАШІМ БЮРІ.

Тому, що наше Бюро є Українським Бюром і є ОФІЦІЯЛЬНИМ РЕПРЕЗЕНТАНТОМ ВСІХ КОРАБЕЛЬНИХ ЛІНІЙ, отже ви є певні, що не переплатите ані одного цента більше за шифкарту як ціна компанічна.

Гроші пересилаємо через ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК у Львові. Сей банк є український і виплачує скоро і совістно. Тому кождий Українець повинен пересилати свої гроші тільки через українські інституції а не чужинецькі.

Як спроваджуєте родину, як при помочи своїх репрезентантів в Тернополи, Львові і инших містах, спроваджимо скорше Вашу родину ни другі агенти. Як викупите шифкарту в нашім Бюрі так ви певні, що ми займемо ся цїї. Ні викупите шифкарту в нашім Бюрі так ви певні, що ми займемо ся цїї. Ні ваша родина не хотіла приїхати.

Нашим Бюром провадить д. Антін Пашук особисто і ви можете бути певні, що будете обслужені чесно, совістно і по братерськи.

Напишіть або прийдіть особисто до нашого Бюра. Наші урядники дадуть вам совістну пораду. Не мусите полагоджувати своїх справ як сего не бажаєте, але заслугіть інформацій правдивих від наших урядників заки підете до инде, а будете певні, що час другі не ошукають. Все памятайте на клич „Свій до свого". Наше Бюро є українське і працюють українські урядники. Гроші пересилаємо через українські банки в краю, отже все є ліпше підкрити своїх чим чужих. За чесну і совістну обслугу гарантуємо.

По всякі інформації удавайтесь на адресу:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU
520 East 6th Street, New York, N. Y.
АНТІН ПАШУК, управитель.

ЗАЯВА: Отсим заявляємо, що ми жадної злуки з шляхами подібними офісами в Ню Йорку немаємо, тому просимо адресувати всі письма тільки на повисшу адресу. — А. Пашук.

УКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В АМЕРИЦІ.

Уділяє лекції, покищо: з української літератури, історії, граматики і правописі, через кореспонденцію. Українську літературу викладає проф. **Богдан Лепкий;** до історії запрошено проф. **М. Грушевського;** до граматики і правописі проф. **В. Винниченка.** 5р

Кождий, хто вміє читати і писати, може записатись на виклади.

По близші інформації пишіть на понизшу адресу:

UKRAINIAN UNIVERSITY BY CORRESPONDENCE,
4105 N. Ayers Avenue, Chicago, Ill., U. S. A.

Др. В. Й. Сіменович, предс.; Р. І. Смук, секретар.

ШИФКАРТУ ДАРОМ

ДАМО КОЖДОМУ, ХТО ДОКАЖЕ, ЩО МОЖЕ КУПИТИ ШИФКАРТУ ТАНЬШЕ НІЖ У НАС.

ДОВІРЕ ЛЮДЕЙ, А НЕ ДОХІД — ЦЕ НАША ЦІЛЬ.

ПАШПОРТИ ВИГОТОВЛЯЄМО ДАРОМ.

Помагаємо при оплаті „ІНКОМ ТЕКС".

ГРОШІ пересилаємо по найнизшому курсі з повною гарантією.

На бажання висилаємо кишеньковий календар.

Заки що зробите, удайтесь до нас за порадою.

ATLANTIC STEAMSHIP AGENCY,
154 E. Houston St., New York City

МАЛИМ КОШТОМ можете мати власну господарку і забезпечити собі Вашу будучність, щоби так тяжко не гарувати на старші літа. Можете у нас купити малу фарму о 10.000 квадратових стіп найлїпшої урожайної землі, рівної, чистої без жадних корчів за 62гсш

$375.00, $50.00 З ГОРИ І $8.00 МІСЯЧНО НА ВИПЛАТ

ЗЕМЛЯ НАХОДИТЬСЯ ПРИ ВЕЛИКІМ ФАБРИЧНІМ МІСТІ НЮ БРОНСВІК, СТЕЙТ НЮ ДЖЕРЗИ, 50.000 ЛЮДНОСТИ, 55 МІНУТ ВІДДАЛЕННЯ З НЮ ЙОРКУ, ДЕ НАХОДЯТЬСЯ ВСЯКІ ФАБРИКИ, ДОБРОЮ ПЛАТНЕЮ. НА ТІЙ ЗЕМЛІ ВИБУДУЄМО ВАМ ХАТУ ПІСЛЯ ВАШОЇ ВПОДОБИ, ЯКУ МОЖЕТЕ ВИПЛАЧУВАТИ ТАКСАМО ЯК РЕНТ. — В РАЗІ КУПНА КОМПАНІЯ ВЕРТАЄ КОШТИ ПОДОРОЖИ. — ОФІС ОТВОРЕНИЙ ТАКОЖ В НЕДІЛЇ ДО ПОПОЛУДНЯ. — НЕ ЗВОЛІКАЙТЕ А РІШАЙТЕСЯ СКОРО. ПРИЙМАЄМО ЛІБЕРТИ БОНДИ ЯК ГОТІВКУ. ПИШІТЬ АБО ГОЛОСЇТЬСЯ ПО ДАЛЬШІ ІНФОРМАЦІЇ ДО

HAMILTON REALTY CO.,
63 PARK ROW, WORLD BLDG., ROOM 910, NEW YORK CITY
КОМПАНІЯ Є ПІД КОНТРОЛЕЮ СТЕЙТУ.

УКРАЇНСЬКИЙ ПЕРЕСИЛКОВИЙ ДІМ
під упр. Гр. Залучківського, дипл. фінанс.
ПЕРЕСИЛАЄ ГРОШІ ПО ДЕННІМ КУРСІ СКОРО, СОВІСНО І БЕЗ СПЕКУЛЯЦІЇ.
Сотки посьвідчень і вдоволених кориспрів.
ПРОДАЄ ШИФКАРТИ І СПРОВАДЖУЄ РОДИНИ
Гроші шліть мені ордер або готівкою на адресу:
EAST EUROPEAN EXCHANGE.
2234 W. CHICAGO AVE., CHICAGO, ILL.

КУРС
Гроший за 1000 польських марків
драфт $1.45
почтою 1.55
Ромун. леви
драфт $13.00
почтою 14.60
пересилка 35 ц.
Курс підлягає щодня зміні.

U.S. MAIL STEAMSHIP COMPANY, INC.
ВІДХІД З НЮ ЙОРКУ БЕЗ ПЕРЕСІДАНЯ ПРЯМО ДО
БРЕМЕНІ ҐДАНЬСКА
S. S. SUSQUEHANNA 6. ЦВІТНЯ і 21. МАЯ
S. S. NEW ROCHELLE 9. ЦВІТНЯ
S. S. ANTIGONE 3. МАЯ і 15. ЧЕРВНЯ
Голоситись до Passenger Dept.: 45 Broadway, New York City. або місцевих агентів.

ЧОМУ КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ

їдучий до краю повинен удаватися лише до нашого чисто українського Бюра, котре є під зарядом Стефана Дембицького.

Наше Бюро є віддалене від стації ПЕНСИЛЬВЕНІЯ тільки чотири бльоки, що є великою вигодою для приїзджаючих до Ню Йорку, бо кождий зі стації перейде пішки і не потребує їздити з пакунками незнаними стрітками та собвеями.

Спроваджуємо ШИФКАРТИ до всіх частий світа.

СПРОВАДЖУЄМО РОДИНИ з краю за посередництвом своїх заступників у Львові, Тернополи, Варшаві і Празі.

ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ по найнизшім деннім курсі або долярами.

Виробляємо ПАСПОРТИ в кількох днях.

Приміщуємо всіх їдучих в добрім і чистім готели де кождий дістає осібну кімнату.

Займаємо ся куфрами від хвилї Вашого приїзду аж до відпливу корабля. АСЕКУРУЄМО КУФРИ і пакунки з Ню Йорку аж до Вашої місцевости в краю.

ALL SLAV STEAMSHIP AGENCY, 204 WEST 27th STREET, near 7th Ave., NEW YORK CITY.

ШИФКАРТИ ШИФКАРТИ ДО КРАЮ І З КРАЮ

Продаємо на всі корабельні лінії, по компанічних цінах, також стараємось щоби наші пасажирі дістали на корабли найлучші місця, по два або чотири в одній каюті. — Пашпорти виробляємо до кількох днів і дістаємо всі потрібні „Візи" від Конзулїв, щоби наших пасажирів не затримували по кілька тижнів у чужих краях.

— Спроваджуємо рідних з краю, під нашою опікою аж до Вашої місцевости і виробляємо зовсім безплатно, до сего потрібні документи. — Пересилаємо гроші до краю чеками і телеграфічно в долярах або почтою по найнизшім щоденнім курсі з повною гарантією. Пишіть або зайдіть по всякі інформації до: 7вп—
EUROPEAN STEAMSHIP AGENCY, 115 FIRST STREET, NEW YORK CITY.

УКРАЇНСЬКА ЕКСПОРТОВА КО.

Повідомляє всіх своїх костумерів, що для ідучих до краю має близько офісу УКРАЇНСЬКИЙ ГОТЕЛЬ І РЕСТАВРАЦЮ.

Пересилає гроші до старого краю під гарантією АМЕРІКАН ЕКСПРЕС КО. на ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК.

Пишіть до нас як без перешкоди переїзджати до краю? Як дістати скоро паспорт?

Ідучи до краю напишіть до нас, а ми Вас будемо ждати на стації. В українськім готелю дістанете тапо і чисті кімнати. — Пишіть до:

UkrainianExportCo., Inc,
318 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

УКРАЇНЦІ!

Єсли хочете мати добру і вигідну дорогу, як також заїхати в найкоротшім часі до старого краю, виберіть собі оден з кораблів, котрі йдуть просто, без пересідання, до Гамбурга і Бремен.

ДО ГАМБУРГА:		ДО БРЕМЕН:	
Март 30	Мт. Клей	Цвітень 6	Сускегавна
Март 31	Мінекагда		
Цвітень 6	Готланд		
Цвітень 7	Мт. Карол	Май 3	Антігоне
Цвітень 14	Манджурія		
Цвітень 28	Монголія	Май 21	Сускегавна
Май 7	Орбіта		
Май 12	Мінекада	Червень 15	Антігоне

Нашпорти виробляємо листовно в кількох днях.
Спеціальні кабіни для родин.
Ми виробимо всі потрібні леґальні папери і спровадимо Ваші рідні з краю до Америки в найкоротшім часі і без жадних клопотів.
Куфри асекурумо на випадків аж до Вашої місцевости.
Посилаємо гроші до краю по деннім курсі з повною гарантією.
По всі інформації звертайтесь листовно або приходіть самі до:

MORRIS ENGEL, UKRAINIAN BANKER,
129 GREENWICH STREET, NEW YORK, N. Y.

КУПУЙТЕ ФАРМИ З БУДИНКАМИ І ЗАСІВОМ

НА ПОЛУДНЕ ВІД ФІЛАДЕЛФІЇ Є НАЙУРОЖАЙНІЩА ЗЕМЛЯ СХІДНИХ СТЕЙТІВ.

До тих просторів входить часть Пенсиванії, Мериленд і Делевар Стейт. Тут управляється переважно кукурузу і пшеницю. УКРАЇНЦІ ЗАКУПИЛИ БОГАТО ФАРМ. Коли Ви бажаєте набути фарму, можете розвідати у них про цю сторону. Не потрібно великої суми гроший, щоби набути від 30 до 200 акрів землі з будинками, інвентарем і худобою, при добрій дорозі і близько зелізничої стації. 52сп—

По інформації пишіть на адресу:
OMELAN KULCHYCKY,
833 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.
ДРУГИЙ ОФІС: ELKTON, MD.
OMELAN KULCHYCKY, 833 N. Franklin St., PHILADELPHIA, PA.

БАЛТИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ

ВПРОСТ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ З НЮ ЙОРКУ ДО:

ГАМБУРГ	3 класа	$125	+ 85 додатак.
ДАНЦІГУ	" "	$135	
ЛІБАВИ	" "	$145	

ЗНАМЕНИТІ КОРАБЛІ-ДВОШРУБОВЦІ ВІДПЛИВАЮТЬ:
„ПОЛЬОНІЯ" - - - - - - 30. МАРЦЯ
„ЛІТУАНІЯ" - - - - - - 13. КВІТНЯ

З ВАРШАВИ ДО НЮ ЙОРКУ $153 В сій цінї влучені всі кошта получені з подорожию.

Зарезервуйте місце у наших уповажнених аґентів у вашому місті, або:
BALTIC AMERICAN LINE, INC., Gen'l Pass. Agents, 42 Broadway, New York City.
K. W. KEMP, Gen'l Western Agent, 120 N. La Salle St., Chicago, Ill.

ЦЬВІТНЯ 6

ВІДДЕ КОРАБЛЕМ

SUSQUEHANNA ПРЯМО ДО:

співзаступитель нашої фірми п. Лев Забійський з великою партією пасажирів до рідного краю.

В інтересі нашої фірми п. Забійський завідить переважно східні повіти Галичини, як Львів, Рогатин, Станиславів, Тарнопіль, Снятин, Городенка і інші.

Згаданий наш репрезентант забере з собою ШИФКАРТИ, ДОКУМЕНТИ І ГРОШІ для тих, котрі мають приїхати до Америки.

Хто з шановних Родинців має з краю якусь СПРАВУ ДО ПОЛАГОДЖЕННЯ, АБО ХОЧЕ ПЕРЕСЛАТИ ДЛЯ СВОЇХ КРЕВНИХ ГРОШІ, АБО ХОЧЕ ІХАТИ ПІД ОПІКОЮ НАШОГО РЕПРЕЗЕНТАНТА ДО КРАЮ, нехай сейчас до нас особисто зголоситься або напише.

STAR SHIPPING COMPANY,
426 EAST 16th STREET, NEW YORK, N. Y.
Евстахій Лисовский, завідатель.

Г. Кунашевський

ПРЕДСТАВИТЕЛЬ всїх Корабельних Лінїй.

Спродаж шифкарт до краю і з краю до АМЕРИКИ — через —

АНТВЕРПЕН, БРЕМЕН, ГАМБУРГ, ГДАНЬСК, ТРИЕСТ,

і всї другі порти, на найлїпших і найдешевших кораблях.

ОПІКУЄСЬ від стрічі на стації аж до відпливу корабля. — Чекуванє Багажів.

ОСОБЛИВША опіка РОДИН...

ВИСИЛКА і виміна гроший по курсі ДЕННІМ.

(Не змушуєсь нікого до виміни тиже при відїздї).

ПОВНЕ ВДОВОЛЕНЄ. — ПО ВСЇ ІНФОРМАЦІЇ ВЗГЛЯДОМ ВІДЇЗДУ ЯК І СПРОВАДЖЕНЯ ДО АМЕРИКИ, УДАЙТЕСЬ ОСОБИСТО ЧИ ЛИСТОВНО ДО ЗНАНОЇ ДОВГІ ЛІТА ФІРМИ, НА АДРЕС:

G. KUNASHEVSKY,
179 EAST 3RD STREET, NEW YORK, N. Y.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сїй рубрицї містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у цих тонах програм, імен осіб беручих участь і безплатних покликів).

Цїна одної стрічки 10 центів.

ДЖЕРЗИ СИТИ, Н. ДЖ.

ПОПИСОВИЙ ВЕЧЕР

п. МИХАЙЛА ЗАВУЛЯКА

славного українського барітона відбудеся

В НЕДЕЛЮ, 27. МАРТА 1921 Р.

в церковній гали на розі улиць Сусекс і Грін

при ласкавій співучасти Вп. п. Емілії Корнат, сопранки і п. Kurt Dieterle, скрипачка і місцевого Укр. Хору під управою п. П. Шавінського. 70-71

Початок о год. 7.30 вечером.

Вступ 50 цнт.

SCRANTON, PA.

Заходом укр. співацького товариства **„Боян"** в Скрентон, Па., відбудеться **„БЛУДНИЙ СИН"** в суботу, **дня 26. марця о У. М. С. А. гали.** Початок о 7-ій годині вечером. Вступ 75 і 50 цнт., для дїтей 25 цнт. Проситься всїх Українців о участь. 69-70

ALLENTOWN, PA.

Заходом **Українського Хору і шкільних дїтей** устроюється **драматично-сценальний декламаторський ВЕЧЕРОК,** в память 60-літтєвої річниці смерти поета Тараса Шевченка **в суботу, дня 26. марта 1921 року** в Українській гали, 803 Front St., Allentown, Pa. Початок о 7. годині вечером. Вступ дорослі 50 і 35 цнт., дїти 10 цнт. Дїрігент: п. Гр. Пипюк. 69-70

HAMTRAMCK, MICH.

Шкільні дїти відограють в недїлю, **27-го марця 1921** в Українській Хатї, під ч. 2240 Грейдіне ул., Гемтремк, Мич. **„ДОБРІ ДІТИ",** комедія в 3-ох дїях П. Клима. Упр. Д. А. Запрошується усїх громадян на це прегарне і веселе представленнє.

70 КОМІТЕТ.

NEW YORK, N. Y.

Українське Робітниче Товариство **„Поморяни"** уряджує **в недїлю, 27-го марта 1921** представленнє **НАРИМИКА,** драма в 5. дїях, І. Тобілевича, в Українськім Народнім Домі, 217 Іст 6-та улиця, Нюйорк. Початок о год. 6-ій вечер. Вступ 75 цнт. Музика власна. — КОМІТЕТ. 70-71

ПОЗИР! ПОЗИР! ПОЗИР!

МІСІЯ В DETROIT, MICH.

На днях 28, 29 і 30 марця 1921 р., т. є. **в понедїлок, второк і середу** вечерами між годиною семою а девятою **при церкві св. Івана Хрестителя** на **Каліперу Евеню в Дітройт, Мич.,** відбудеся **ДУХОВНА МІСІЯ** для Русинів-Українців греко-католиків при співучасти дооколичного і подальшого священства.

Порядок місії як слїдує:

ПОНЕДІЛОК: Година 7.30 вечером: Молебен до Ісуса Христа, І-ша наука місійна, Благословенне Найсвят. Дарами.

ВТОРОК: Година 7.30 вечером: Молебен до Преч. Діви Марії, II-га наука місійна і Благословенне Найсвят. Дарами.

СЕРЕДА: Година 7.30 вечером: Акафист до Ісуса Христа, III-та наука місійна, посвященне Хреста місійного і сповідь.

Упрашаєся всїх Русинів-Українців з Дітройт, Гемтремк і околиці, що почувають себе греко-католиками, щоби як найчисленнїйше обиралися в сих днях в висше означенім речении на духовні науки і користали з нагоди, яка їм легким способом надаяється в часї Великодного посту, щоби приготовити свої серця до св. Великодної Сповіди, яка особливо в Дітройт неодній душі християнській малаби стати" одиноким спасительним ліком на нї біль, смуток і хороту душевну.

69-71 **Комітет церковний.**

ПИШІТЬ ПО НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК НА АДРЕСУ:

"SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВПРОСТ З ФАБРИКИ ДО ВАС

З правдивої камбрійскої сорочки лише за $2.75

Не шліть грошей. Ми є фабриками, передаємо товаром, і хочемо позбутися надвишки товару по нечуваним пожертвуванню. Ми предкладемо вам скористати з нагоди трьох правдивих камбрійских сорочок з вашої фабрики лише за $2.75 або одну за $1.00. Такі сорочки не можна купити денде навіть за $5.00. Нема воєсередника. Сорочки досконало зшиті, новий крій, подвійна шва на рамена, 2 незвичайно сильні, великі кишені до роботи або на будній день. Найбільша оферта солідносьть подана. Зашліть своє замовленнє ще нинї. Не шліть грошей. Заплатіть почтареви $2.75, і додатково оплату пересилки. Оглядайте їх, і коли не до вподоби, вертіть на наш кошт, а ми сейчас вернемо вам гроші. Замовляючи, подайте міру.

UNITED STATES BLANKET CO.,
Dept H-88,
45 W. 34th St. New York, N. Y.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

МУСКІГОН ГАЙТС, МИЧ. Товариство Просвіта, ч. 131, відбуде свої збори в недїлю, 27. с. м., о годинї 1-шій сполудни в тімсамім льокалї, де передше. Проситься всїх членів прийти, бо мається рішати видане календаря на 1922 рік для членів У. Н. Союза, а також богато других справ, котрі доторкають сього товариства.

Л. Дрозд.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення меншїйше не приймається. — За оголошення повикуваня платиться 10 центів за стрічку (5 слів) за одно помішення, за більше разів дасть відповідний опуст. Дворазове оголошення з 5 стрічок $4.00.—

Анастазія Пікель, з села Ятцики, повіт Бібрка, повнуює своєї кривки **ТЕКЛИ КЕГНЕБНЕЦЬКОЇ,** по мужу Гаєк, з села Девятники, повіт Бібрка. Маю до неї дуже важну справу. Хтобы знав про ню, або вона сама, прошу ласкаво зголоситись до: ANASTAZYA PIKIEL, 2472 Goodson St., Detroit, Mich. 69-71

КОТРА ГРОМАДА ПОТРЕБУЄ УЧИТЕЛЯ?

З Галичини приїхав укінчений гімназист богатирської української гімназиї, котрий прийме занятє в українській громадї в котрійнебудь українській вечерній або денній школї в Злучених Державах. Також міг би приняти інше відповідне занятє. Зголошення просимо посилати на адресу „Слободи". 1-3

ГРОШІ Є ЩАСТЕМ.

Гроші прийдуть за добрим помислом. Доброго помислу набудете з книжки.

ПОРАДНИК ДЛЯ ПОЛІШШЕНЯ БУТТЇ

Пришлїть 10 цнт. на сю книжку.

UNIVERSAL SALES CO.,
346 E. 53rd St., New York, N. Y. 64,70,6-82

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

60 акрів, 6-кімнатний дім, стодола, возівня, великий курник, 3 корови, 1 кінь, 100 курей, 3 свині, всї господарські знаряди, 1 миля до міста. Цїна $2,000; $800 готівки.

Фарма 127 акрів, 9-кімнатний дім, стодола, великий курник, возівня і ще другі будинки, 8 корів, 1 кінь, 110 курей, 4 свині, машини і всї господарські знаряди, миля до міста. Цїна $3,700; $1,600 готівки. 70,2-4

Крім того є ще більші і меньші фарми. Голосити письменно або особисто до:

S. POKUTNY,
197 Forsyth St., New York City.

R. M. S. P.

до

ЕВРОПИ

Що два тижні „О" кораблями

NEW YORK--HAMBURG

задержуючись хвилево

В ШЕРБУРГ І САВТГЕМПТОН

ОРБІТА - - - 21. МАЯ
ОКОРЕСА - - - 4. ЧЕРВНЯ
ОРДУНА - - - 18. ЧЕРВНЯ

1-ма, 2-га і 3-та класа пасажирська

Знамениті вигоди для пасажирів третої клясе.

THE ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.
26 Broadway, New York
Або у наших аґентів.

IRON TONIC PILLS

ЗЕЛІЗНІ ТОНІК ПІЛУЛІ

Поручають в випадках загального ослаблення, браку крови, утрати апетиту, нервовости, нестравности і в инших заженках спричинених недостачею сильної крови. Для тих, що працюють тяжко, ЗЕЛІЗНІ ПІЛУЛІ суть необходимі для відтримання їх здоровя. Корисні для хорих і здорових.

Можна набути пачку з 60 пілулями за $1.00, або 6 пачок за $5.00 разом з пересилкою і податком в українського аптикаря під адресою:

PAUL HAWRYLIW, PH. G.,
703 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.

ТРИ БУКВИ ВОВ

Тисячі вдоволених костумерів виказують: „Я осободужу мої напитки ВОВ препаратом". ВОВ дає знаменитий запах, смак і краску Вашим напиткам і подабає на ром, джін, токай, сливовицю, бренду, кімель і грушкову бренду. 33спп—

Набудьте цїлий сет препаратів ВОВ. Шле на сет лише $1.50 (виставляючи на один до чотири гальони) з повним описом. Пить сетів $6.50.

Висилайте замовленнє ще нинї враз грішми (готівкою, мони-ордером або чеком) до:

GLENWOOD PHARMACY,
Frank Mezzatos
5451 (E) SECOND AVENUE,
PITTSBURGH, PA.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

С. М. КАУФМАН, М. Д.

СПЕЦІЯЛІСТ КРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І КАШУЕР.

Годинн приняття: від 9. рано до 9. вечер, в недїлї до 4. пополудни.

644 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ДОКТОР ЗИНС

СПЕЦІЯЛІСТ

НЕДУГ МУЖЦІН І ЖЕНЩІН

Говорить по українськім.

Має 25-лїтну практику в „Нью Йорк Пост Граджуейт Госпітал" і „Джан Гокінс Госпітал" в Бал.

Лїкарська Порада Даром.

Години: від 9. рано до 3. вечер. В недїлї від 9. рано до 4. пополудни.

110 E. 16th St., New York.
між Irving Pl. & Union Sq.

НЕДУГИ МУЖЦІН

DR. KOLER

638 PENN AVENUE,
PITTSBURGH, PA.

Говорить по українськім.

Др. Колер відбув свої студиї в Росії і має 28-мі досьвіду у лїченю мужцин. Голоситься особисто, почтою не лічу. Години приняття: від 9. рано до 3. веч., в недїлї від 9. до 2. попол.

ДР. К. БІЛИК

Український Лїкар

Урядові години: від 11—1 і 5—7

237 W. 48th St., New York, N. Y.
(коло Broadway)

Телефон офісу: Bryant 1569
Телефон дому: Academy 6091

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА

Українські Погребники

Без ріжниці в котрій сторонї Шікаґо або околиці мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і заощадіть гроші. 36спп—

2231 W. Chicago Ave.
Телефон: Seeley 4252

ГАМБУРГ-БРЕМЕН-РОТЕРДАМ-ЛІБАВА-ГДАНСК

Продаємо шифкарти до краю і спроваджуємо з краю.

Виробляємо пашпорти.

Пишіть на адресу:

IMIGRANT AID COMPANY, Inc.,
225 East 99th Street, New York City
TELEPHONE: ORCHARD 5482

ПЕРША УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА СПІЛКА „ДНІСТЕР".

З днем нинїшним постановляємо дати кождому Українцеви І бритву найлучшої марки „Solingen", котру продають всюда по $3.75, зовсїм даром, тому хто у нас купить бодай одну пару сподень на семполя до оглядання наших виробів. Уважайте що не купуєте зелїзної тандети, а дістаєте товар просто зпід голки і зробленій на ордер, точно до Вашої міри. Робимо сподни по $3.95 з брунатно бухрої матерії в пасочки, має 5 кишень, всї шви подвійно вишиті, сукно гуєте та сильне як шкіра. Сподні тяс звичї „спорт" на недїлю в цїнї $7.50, робимо з найлучшого 100% новни імпортованого сукна. Цїнїй такий суст стоїть $30.00. Всї сподні мають кофси у долї до щиблїн і даськи. Крій „фуґер" або „гефпеґ", після бажання. Ви знаєте свою міру до подайте, як ні, то нитнюю міримте себе у подві і здиняли і тудою; потім від старих сподень вимірте середну шву від кроку до долу і завважіть 2 дюйми, додайть до диста міру і 30 цнт. стемпелями і на пересилку 60 цнт. від 2 пар, а сподні отримаєте точно до Вашої міри зроблені, в протидним разі вертаємо гроші.

Уважайте на факт, що ми є справдї чиста українська фірма і не послугуємось жадними трюками як инші, це робить, що дамо так коштовний прелент даром, що інші нам змушують до сего. — Отже тепер Українцї пожаєм себе, що ми патріоти не лише на словах але і дїлом, можемо їх нам а будьте певні, що ми поможемо Вам. Місто сконмати всяких визискувачів та ще й своїх ворогів, лучше спільно себе спомагати тямлюючи на слова: „В єдности сила". Тому брати всї як один відгукнїтся на наш апель а ми запевняєм, що дійсну Вам несподїванку учинимо. Брюки роздаєм через 20 днів, тому пишіть хотяйки й днесь на адрес: 64,0,6,2

UKRAINIAN PANTS MFG. "DNISTER",
1926 W. HURON ST., DEP. S., CHICAGO, ILL.

ПЕКЛО В ХАТІ!

З ЖИТТЯ НАРОДА В ОДНІЙ ДШ.

ЦІНА 15 ЦЕНТІВ

Замовляйте висилайте враз з грішми на адресу:
SVOBODA, 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ПОКИ ЧАС! ПОМОЖІТЬ РОДИНІ!

Ми виробимо Вам всякі документи для спровадженя Вашої родини до Америки. Ви чуди, що замкнуть вступ до Америки, отже поки це право ще не увійшло в житте — виробляйте документи! Таким особам буде ще вільно приїхати. Спішіться, поки їм занято!

ШИФКАРТА ТІЛЬКИ ЗА $105.00 І ВИСШЕ. Найкоршими кораблями в світі. Висилаємо як до Освєцїма, Кракова та Львова. Пашпорти і шифкарти даємо до рук. Асекуруємо куфри. Пересилаємо гроші до кождого села і рішучо гарантуємо за доручене. 50рп—

Не забувайте помочи родині і вивозіть її з „Дому Неволї", бо потім буде запізно!

Пишіть або приїзджайте до:

UKRAINIAN EMIGRATION BUREAU
603 CARSON STREET,
S. S. PITTSBURGH, PA.

УВАГА: Зі стації Pennsylvania, B & O чи Lake Erie, беріть Carson car і висїдайте на 6-ій стрітї коло укр. церкви на Сант Сайд.

ДАРОМ! ТРИ УЖИТОЧНІ РІЧИ

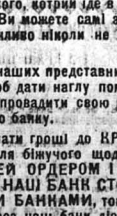

Даром, через 30 днів лише, щоби переконати наших костумерів, що наш товар є першорядний і тому вони повинні все купувати у нас і поручати нас їх приятелям. Ми роздамо кождому три вартісні і ужиточні річи. Коли Вам наш товар сподобається, скажіть се Вашим знакомим а кождий, то напишіть до нас; ми рушимо за повне вдоволенє або звернемо гроші. Річи які роздаємо є слїдуючі: 1) Годинник з кукаючою зазулею, ґарантований, не лише що ходить докладно, але буде і окрасою Вашої хати. 2) Машинка до стриженя вартости $2.50, машинку є ножа, і дитина може стричи. 3) Фотоґрафічний апарат, званий "Sport Camera" з відчинником як робити знимки. Годинник є найновійшого моделю, є трохи грубший як срібний доляр і є зроблений з найлїпшої сталї і нікелю, кромі сего має спеціальний реґулятор, який держе мошинерію в правильнім ході, без згляду на тепло чи зимно. Зроблений так, що не опізнюється, ні спішить на мінуту. Сей годинник відомий по цїлім світї і уважають його за один з найлїпших годинників. Позаяв він має 7 камінів. Його вартість є $13.00, але через час нашої премії, ми даємо даром три повисше згадані річи кождому, хто замовить сей годинник за $9.95. Тому спішіться, вирвіте се оголошенне, залучіть 20 цнт. марками або срібдом і зашлїть до нас, а решту заплатите при дорученню Вам годинника (Cuckoo Clock), фотоґрафічний апарат і машинку до стриження. 7!

ELGIN SUPPLY COMPANY, 664 N. CARPENTER STREET, DEPT. 412, CHICAGO, ILLNOIS.

НАЙЛУЧША НАГОДА ЇХАТИ ДО КРАЮ

Ті котрі желають бути в Европі мають найлучшу нагоду тепер їхати під охороною нашого провідника Доб. Евгенія Рейховського, котрий відїзджає в коротці до Европи. Доб. Рейховський буде помагати в всяких потребах в часї подорожи. А також буде слїдити за Вашими багажами, щоб Ви могли в цїлости перевести на місце призначення. Тому ті, що желають прилучитись до партії зволять ласкаво прислати 20 дол. завдатку на замовленнє місця на корабли.

Всї желаючі спровадити свою рідню до Америки мають найлучшу нагоду мати на услугах Доб. Рейховського, котрий їде в тій цїли, щоб віднайти Ваших рідних і привести їх до Америки. Ви можете самі зрозуміти яку велику поміч ми дамо для Ваших рідних котрі можливо ніколи не їздили та неможуть дістатись до Злучених Держав.

Се вже третий із ряду з наших представників котрого посилаєм до Европи на жаданнє наших клієнтів, щоб дати наглу поміч їх нуждаючій родині в старім краю. Отже хтоб хотїв скоро спровадити свою рідню або передати грошеву поміч нехай сейчас напише до нашого банку.

ЯК ХОЧЕТЕ скоро вислати гроші до КРАЮ, то наш банк чесно Вас обслужить. Гроші вимінюємо після біжучого щоденного курсу та пересилаємо до краю ТЕЛЕҐРАФІЧНО, МОНЕЙ ОРДЕРОМ І БАНКОВИМ ДРЕФТОМ як найскорше і під повною гарантією. НАШ БАНК СТОЇТЬ В ТІСНІЙ ЗВЯЗИ З ЕВРОПЕЙСЬКИМИ ДЕРЖАВНИМИ БАНКАМИ, тому всяка посилка єсть певна, скора і дешева. Посилаючі гроші через наш банк дістають ОФІЦІЯЛЬНІ ПОСВІДЧЕНЯ „РЕСИТ" яко запоруку своєї посилки, та доручаєм власноручно підписи краєвої почти.

У всїх потребах пасажирських і банкових просимо звертатись особисто або листовно на адресу: 41—

HENRY C. ZARO, BANKER,
DEPT. U. Y.
39 COOPER SQUARE, NEW YORK, N. Y.